

EOSEN- OLİGOSEN OSTRAKODLARININ TÜRKİYE'DE DAĞILIMLARI

Ümit Şafak

Çukurova Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü
(usafak@.edu.tr)

ÖZ

Bu çalışma, Türkiye’de Eosen-Oligosen istiflerinde şimdiye kadar yapılmış ostrakod çalışmalarından yararlanılarak yapılmıştır. Türkiye’nin Ege Bölgesi (Denizli), Doğu Akdeniz (Mut, Karaman, İçel, Karsantı Baseni, Ulukışla), Güneydoğu Anadolu (Adıyaman), Doğu Anadolu (Malatya-Darende, Elazığ), Orta Anadolu (Sivas, Ankara), Kuzey Anadolu (Batı Pontidler/ Kastamonu); KB Anadolu (İstanbul, Çatalca/GD Trakya, Kırklareli, Tekirdağ) gibi farklı yörelerinde yer alan Paleojen istiflerinde ostrakodlara göre ayırtlanmış, Eosen-Oligosen yaş verilerini ve ostrakod topluluğunu karşılaştırarak Eosen-Oligosen geçişine ışık tutmak amacı ile hazırlanmıştır.

Değişik bölgelerde yapılan çalışmalarda; Eosen- Oligosen aralığındaki birimlerin içerdiği ostrakod faunasının değerlendirilmesi sonucunda; Erken Eosen’de (Çamlıyayla, İçel; Haymana, Ankara); Orta Eosen’de (Karaman); Orta Eosen ile Geç Eosen’de (Malatya ve Darende); Orta Eosen’de (Elazığ); Erken ve Orta Eosen’de (Adıyaman); Geç Lütésiyen-Bartoniyen (Geç Eosen) ‘de (Kastamonu); Orta-Geç Eosen’de (Orta Sakarya); Geç Eosen, Erken Oligosen ve Geç Eosen’de (Bakırköy Havzası, Batı Bakırköy ve İstanbul batısı/İstanbul); Orta-Geç Eosen’de ve Erken- Oligosen’de, (GD Trakya); Erken Oligosen’de (Denizli, Mut havzası); Erken- Geç Oligosen’de (Karsantı Yöresi ve Karsantı Baseni/Adana), Oligosen’de (Ulukışla); Eosen-Oligosen geçişi, Erken Oligosen’de (Sivas); (Kırklareli); (Tekirdağ) gibi yaşlar saptanmıştır. Bu bölgelerdeki ostrakodlardan *Cytherella*, *Bairdia* gibi cinsler Erken Eosen’de sığ deniz (Haymana/Ankara), *Leguminocythereis*, *Cytheropteron* gibi cinsler tektonik etkinin gözlemlendiği yerlerde (Adıyaman) sığ denizden daha derin deniz koşullarına geçişi yansıtmaktadır. Orta Eosen’de *Echinocythereis*, *Krithe* gibi ostrakodlar infraneritik koşulların (Malatya, Elazığ, Adıyaman) varlığına işaret etmektedir. Orta- Geç Eosen’de *Monsmirabilia*, *Quadracythere*, *Uroleberis* gibi epineritik, *Krithe*, *Bradleya* gibi infraneritik-batiyal ortama işaret eden denizel ostrakodlardır (İstanbul, Orta Sakarya, GD Trakya). Geç Eosen’de *Cytherella* gibi sığ denizde de gözlenen, *Krithe*, *Echinocythereis*, *Paracypris* gibi infraneritik-batiyal ortamı yansıtan ostrakodlar (Kastamonu), *Echinocythereis* gibi epineritik-infraneritik, *Pokornyyella* gibi epineritik derinliğe işaret eden ostrakodlar (Bakırköy, İstanbul) yer almaktadır. Erken Oligosen’de GD Trakya’da *Trachyleberis*, *Krithe* gibi infraneritik-batiyal ortam ostrakodları bulunurken, Denizli yöresinde, yörede hüküm süren tektonizma etkisinin açıkça gözlemlendiği kömür içeren düzeylerde *Cytheromorpha* gibi lagün-litoral ortam, *Cladarocythere*, *Neocyprideis* gibi lagüner ortam karakteristiği ostrakodları, Mut ve Adana basenlerindeki kömürlü düzeylerde *Hemicyprideis*, *Cladarocythere* gibi türler lagüner-litoral ortamı, Ulukışla, Sivas yörelerindeki *Cytheretta*, *Pokornyyella* gibi türler epineritik ortamı yansıtmakta olup, Oligosen başlangıcının sığ denizel olduğunu göstermektedir. Kırklareli ve Tekirdağ yörelerinde ise kömürlü düzeylerde *Neocyprideis*, *Cladarocythere* gibi lagün, *Hemicyprideis* gibi lagün-litoral koşulları karakterize eden ostrakodlar bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eosen, Oligosen, Ostrakod, paleoortam, Türkiye

DISTRIBUTION OF EOCENE-OLIGOCENE OSTRACODES IN TURKEY

Ümit Şafak

Çukurova Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü
(usafak@.edu.tr)

ABSTRACT

The study has been completed from the ostracodes investigation of Eocene-Oligocene Deposits in Turkey up to present. Palaeogene deposits, based on ostracodes, were recognized in the region of Aegean (Denizli), East Mediteranean (Mut, Karaman, Ulukışla), East Anatolian (Malatya-Darende, Elazığ), Middle Anatolia (Sivas, Ankara), North Anatolian (West Pontids, Kastamonu), NW Anatolia (İstanbul, Çatalca/SE Trakya, Kırklareli). In addition, Eocene-Oligocene dating data were then correlated with ostracodes community for the Eocene-Oligocene transition.

As a result of the assessment of the ostracode faunas included from Eocene to Oligocene, Early Eocene (Çamlıyayla, İçel; Haymana, Ankara); Middle Eocene (Karaman); Middle-Late Eocene (Malatya ve Darende); Middle Eocene (Elazığ); Early and Middle Eocene (Adıyaman); Late Lutetian-Bartonian (Late Eocene) (Kastamonu); Middle-Late Eocene (Central Sakarya); Late Eocene, Early Oligocene and Late Eocene (Bakırköy Basin, West Bakırköy and Western İstanbul/İstanbul); Middle-Late Eocene and Early Oligocene, (SE Thrace); Early Oligocene (Denizli, Mut Basin); Early- Late Oligocene (Karsanti Region and Karsanti Basin/Adana), Oligocene (Ulukışla); Eocene-Oligocene transition, Early Oligocene (Sivas); (Kırklareli); (Tekirdağ) were identified. Cytherella and Bairdia of ostracods indicate shallow marine environment (Haymana/Ankara), Leguminocythereis and Cytheropteron represent a transition from shallow to deep marine environment at locations where tectonic regimes were to be effective (Adıyaman). Ostracodes, such as Echinocythereis and Krithe from Middle Eocene, indicates that the presence of infraneritic conditions (Malatya, Elazığ, Adıyaman). Epineritic marine ostracodes, i.e. Monsmirabilia, Quadracythere, Uroleberis, and infraneritic-bathyal marine ostracodes, i.e., Krithe and Bradleya, are marine Ostracodes at Middle-Late Eocene (İstanbul, Central Sakarya, SE Thrace). Cytherella, is also observed in shallow sea at shallow sea as well as Krithe, Echinocythereis, Paracypris, represent infraneritic-bathyal marine ostracodes (Kastamonu), Echinocythereis, represents epineritic-infraneritic, and Pokornyyella, represents epineritic depth (Bakırköy, İstanbul), are recorded at Late Eocene. During Early Oligocene, Trachyleberis and Krith, such as ostracods of infraneritic-bathyal environment, were found in SE Thrace. Ostracodes of lagoon-lithoral environment, such as Cytheromorpha, are observed within coal-bearing strata affected by the regional tectonism, and characteristics lagoon environment, such as Cladarocythere and Neocyprideis, are observed at Denizli region. Hemicyprideis and Cladarocythere represent lagoonal-lithoral environmen in coal bearing strata at Mut and Adana Basins. Ostracodes, such as Cytheretta, Pokornyyella, indicate epineritic environment and shallow marine environment of the initial Oligocene at Ulukışla and Sivas regions. Lagoonal Neocyprideis, Cladarocythere and lagoonal-lithoral Hemicyprideis of Ostracodes are observed within the coal bearing strata at the region of Kırklareli and Tekirdağ.

Keywords: Eocene, Oligocene, Ostracodes, paleo-environment, Turkey